

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΑΡΛΩ

‘Ο Σαρλώ, ο μεγάλος Τσαρλί Τσάπλιν, ο τραγικός αυτός κωμικός του κινηματογράφου, αισθανόταν άδελφική λατρεία για την μητέρα του. Την λάτρεινε τόσο, ώστε και μετά τον θάνατό της δεν έπαψε να μιλάει γι’ αυτήν, με τον μεγαλύτερο σεβασμό. ‘Η ζωή της γυναικάς αυτής υπήρξε όμως μια πραγματική τραγωδία—μια από τις σωπηλές εκείνες οικογενειακές τραγωδίες, που ενώ είναι τόσο συνηθισμένες, δεν τις καταλαβαίνει ποτέ κανείς. Θά σάς την πούμε με λίγα λόγια, γιατί είμαστε βέβαιοι πώς θά σάς ενδιαφέρει. ‘Ετσι θά μπορούσете να παρακολουθήσετε τον Σαρλώ, στα πρώτα παιδικά του χρόνια.

Πριν από πενήντα πέντε περίπου χρόνια, η Λίτσα Γκρέυ, ή μητέρα του Τσαρλί Τσάπλιν, ήταν διάσημη ηθοποιός στο Λονδίνο. Τραγουδούσε σε διάφορα θέατρα με μεγάλη επιτυχία κι’ έπαιζε ρόλους, από κείνους που έθουσιάζουν εύκολα το κοινό. ‘Αλλά τότε έπαιζε με δικό της καλλιτεχνικό τρόπο. ‘Ο άνδρας της ήταν βαρύτερος, τόσο καλός, ώστε και σήμερα ακόμη τον αναφέρουν στην πατρίδα του με αρκετούς επαίνους και θυμούνται την μορφή ευστροφής και βροντερής φωνής του. Τό ανδράγανο έγραζόταν στο ίδιο θέατρο, τὰ δὲ ἀγοράκια τους, ὁ Τσάρλυ κι’ ὁ Σίδνεϋ, ἀκολουθοῦσαν πάντα τοὺς γονεῖς τους ὅπου πηγαίναν και περιέμεναν σὰ παρασκήνια, ὡς ὅτου τελειώσῃ ἡ παράσταση, γιὰ νὰ γυρίσουν μαζί σὲ σπίτι. Μὰ ὅλη αὐτὴ ἡ διαμονὴ σὰ παρασκήνια ἀπὸ τὰ μικρὰ τους χρόνια, δὲν εἶχε ὄραγε μιὰ κάποια ἐπίδραση στὴν ἐξέλιξί τους; Καὶ ἰδίως στὴν ἐξέλιξι τοῦ Σαρλῶ; Συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ, παρακολουθοῦσαν τὸς ἠθοποιούς σὴ σκηνὴ καὶ ξεχωριστὰ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τους, κι’ ἐκπαιρναν τὰ διάφορα κόλπα τους, πρόσεχαν οἱε διάφορες κωμικὲς γκριμάτσες τους καὶ συγκινοῦνταν μὲ μιὰ δραματικὴ κραυγὴ τους.

‘Ενα βράδυ, ὁ Τσαρλί ήταν τότε πέντε χρονῶν, ἐνὼ ἡ Λίτσα Γκρέυ βρισκόταν στὴ σκηνὴ καὶ τραγουδοῦσε, ἄκουσε ξεαφάνε ἕνα συνάδελφό της νὰ τῆς ψιθυρίζει μὲς ἀπὸ τὰ παρασκήνια :

—Κάνετε γρήγορα, κυρία Γκρέυ, ὁ ἀνδρας σας εἶνε σχημα. Κάνετε γρήγορα!...

‘Αλλ’ ἕνας ἠθοποιὸς δὲν μπορεῖ ποτὲ ν’ ἀφήσῃ το ρόλο του σὴ μέση καὶ νὰ μῆσὶ σὰ παρασκήνια. Οὔτε πάλι μπορεῖ νὰ τὸν διακόψῃ, νὰ τὸν συντομεύσῃ καὶ νὰ βιασθῇ. Καὶ πολὺ περισσότερο, δὲν μπορεῖ νὰ κἀνῃ ὄλ’ αὐτὰ, ὅταν ἡ μουσικὴ κανονίζει τὸ χρόνο ποὺ θά μείνῃ ὁ ἠθοποιὸς σὴ σκηνὴ. ‘Ετσι λοιπόν. ἂν καὶ ἡ Λίτσα Γκρέυ ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ συνάδελφου της ἀπὸ τὰ παρασκήνια, μολαταῦτα ἐξακολουθοῦσε, σὰ νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε, νὰ λῆθ τὸ τραγούδι της, ἕνα εὐθυμο καὶ πεταχτὸ τραγούδι... Κι’ ὁ κόσμος κάτω γελῶσε μὲ τὴν καρδιά του, χειροκροτοῦσε. Μὰ τί ἀγνοῖα ὅμως ἢ δυστυχισμένη Λίτσα Γκρέυ ἔλεγε τὸ μέρος

της; Γιὰ μιὰ στιγμὴ στριφογύρισαν ὅλα μπροστὰ της, ὁ κόσμος τῆς φάνηκε σὰν μιὰ ἄμορφη σκεπτετὴ μάσ’ ἄλλο ἔλειπε νὰ σωριασθῇ χάμα. ‘Ακούοντας τὰ λόγια αὐτὰ, ἐνοιῶσε τὸ θάνατο στὴν ψυχὴ της.

Σὲ λίγο ὁ συνάδελφός της ξεαναφάνε:

—Κάνετε σύντομα... πὸ σύντομα, κυρία Λίτσα...

Πὸ σύντομα, ἴδια ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

‘Επρεπε ὅμως μὲ κάθε τρόπο νὰ τελειώσῃ τὸ μέρος της. Καὶ τὸ τελείωσε. ‘Αλλ’ ἦταν πολὺ ἄργα τὰ μέρη. ‘Ο ἀνδρας της, ὁ πατέρας τοῦ Τσαρλί, τοῦ μέλλοντος μεγάλου Σαρλῶ, εἶχε πεθάνει τὸν μεταξὺ!...

Σὰν ἔμαθε τὴν εἴδησι ἡ Λίτσα, ὄρησε ἕνα σπαρακτικὸ ξεφαντό καὶ σωριαστῆκε χάμα. Οἱ συνάδελφοὶ τῆς τότε τὴν μεταφέραν λιπέθωμο τὸ νοσοκομεῖο. ‘Εκεῖ γιὰ δέκα πέντε μέρες ἡ μητέρα τοῦ Σαρλῶ, ἦταν βυθισμένη σὲ λήθρογο. ‘Οταν συνήλθε, κῦτταε γόρω γιὰ μ’ ἐκπληξί, ἀνασπώθηκε καὶ θέλησε κἀτὶ νὰ πῆ. Μὰ εἶδε μιὰ ἀδελφὴ νοσοκόμα σκυμμένη πῶνα της νὰ τῆς λῆη μειλίχια:

‘Ηουχάστε κυρία μου, εἰσθε πολὺ κολύτρωο τάρω. Σὲ λίγες μέρες θά μποροῦσε νὰ πάτε σὸ σπίτι σας.

—Στὸ σπίτι μου... ‘Ὅστε δὲν εἶμαι σὸ σπίτι μου; Ἐκανε σὰν τρελλὴ ἡ Λίτσα Γκρέυ.

—‘Ὅχι κυρία. Εἰσθε σ’ ἕνα κολὸ νοσοκομεῖο.

Τότε ἡ Λίτσα, παρ’ ὅλη τὴν ἐξάντλησι της, πετάχτηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι της. Ἰμπήξε μιὰ διαπεραστικὴ κραυγὴ:

—Τὰ παιδιὰ μου... Ποῦ τὰ πήγατε τὰ παιδιὰ μου!

Καὶ ξεανάπως ἐξηγητημένη σὴ θέση της, τῆς ἐξήγησαν ὅμως τότε πὸς ὁ Σίδνεϋ καὶ ὁ Τσαρλί εἶχαν περιμαρζευεῖ ἀπὸ τὸ πτωχοκομεῖο. ‘Η εἴδησι αὐτὴ τὴν ἔκανε σὰν τρελλῆ.

Ἐθῆσε νὰ σηκωθῇ ἀμέσως ἀπὸ τὸ κρεβάτι της, γιὰ νὰ πᾶν νὰ βρῆ τ’ ἀγοράκια της καὶ νὰ τὰ σφίξῃ στὴν ἀγκαλιά της. Πιὸς ἔφερε, συλλογιόθηκε, πὸ νὰ τὰ εἶχαν πεταγμένα, χωρὶς περιποίηση... Μήπως ἀρρώστησαν ἄρα γε καὶ πέθαναν, ὅπως πεθαίνουν τόσα ἀνόνομα παιδιὰ ἐκεῖ μέσα. ‘Η σκέψεις αὐτές, πὸ τὴν ἀνέβηκαν μὲ μιὰς σὸ κεφάλι τὴν ἔκαναν ἔξαλλη, τὴν ἀνάστατσαν... ‘Αλλ’ ἡ νοσοκόμα μὲ τὸ μειλίχιο πάντα ὕφος της τῆς εἶπε:

—Σὰς συμβουλεύω νὰ μείνετε μερικὲς ἡμέρες ἀκόμη, σὸ κρεβάτι.

Τὰ ἴδια λόγια τῆς ἐπανεῶλε κι’ ὁ γιατρός, προσθέτοντας:

—Εἰσθε πολὺ ἐξάντλημένη ἀπὸ τὴ συγκίνηση. ‘Αν φύγετε τώρα δὲν σὰς ἐγγυῶμαι γιὰ τὴ ζωὴ σας!

‘Εκείνη ὅμως πὸ δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ καμμὶ ἀνθρώπινη δύναμη, δὲν τὸν ἔκουσε καὶ σηκώθηκε. Καὶ χωρὶς τὰ χῶμα κορμὸ πῆγε σὸ πτωχοκομεῖο καὶ πῆρε τὰ παιδιὰ της. ‘Ο μητρικὸς ἐνωϊσμός της δὲν τῆς ἐπέτρεπε ν’ ἀφήσῃ τὰ παιδιὰ της μαζί μὲ τ’ ἄλλα φτωχὰ ὄρφανὰ.

‘Ο Σαρλώ ἡ νεανικὴ ἡλικία

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΑΡΛΩ

Και τότε άρχισαν οι τρείς μιά θλιβερή και φτωχική ζωή... Η Λίζα Γκρέυ που είχε περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της μέσα στην ευθυμία και την πολυτέλεια του θεάτρου, αποτραβήχτηκε από τη σκηνή, νοίκιασε ένα μικρό δωματάκι κι' άρχισε να δουλεύει, να μπαζώνει παλιά ρούχα, να ξενοπλένει, να ξενοράβει, γιά να μπορέσει να βγάλει τό φως των παιδιών της... 'Αλλά κι' ό Τσαρλί τή βοήθησε σ' αυτή τή δουλειά. Κι' ό Σίδνευ έργαζόταν σ' ένα κουρείο, άκονίζοντας ξυράφια! Τό νοίκι της ήταν έξη οελλίνια τήν έβδομάδα. "Όχι λίγες φορές όμως δέν είχαν ούτε αυτό να να πληρώσουν... Και τότε άντίκρυζαν πιά τραγικό τό δράμα της ζωής τους...

"Υπόμειναν ώς τόσο καρτερικά τή φτώχεια και τή δυστυχία, περιμένοντας καλύτερες ημέρες...

Η Λίζα Γκρέυ, κάθε πρωί, άφου έπαιρνε τό τσάι της, μάθαινε τά παιδιά της χορό και τραγούδι. Κι όταν άργότερα ό Σαρλώ έγινε διάσημος, έλεγε:

—"Ό,τι ξέρω μου τόμαθε ή μητέρα μου!

"Υατέρα ό Σίδνευ πήγαινε στό κουρείο, ενώ ό Τσαρλί βοηθούσε τή μαμά του ώς τά μεσάνυχτα, στό μπάλωμα τών ρούχων. Αυτή ή δουλειά σ' ένα εργοστάσιο. Ήταν ή εποχή, που πέρασε τό πιά δύσκολα, τά πιά κομποστικά χρόνια της ζωής του. Τό βράδυ γύριζε στό σπίτι κατάκοπος, σέρονοντας μέ κόπο τά πόδια του. Ή μητέρα του τόν περίμενε στό κατώφλι της πόρτας και πάντα τόν πείραζε—ίσως γιά να του δώσει κουράγιο ή δυστυχισμένη—όταν τόν έβλεπε να μη μπορή από τήν κόπωση ν' άνεβή τήν σκάλα! Μά μέσα ή καρδιά της μάτωνε... Κι' όταν, έπειτα από τό δείπνο, μτζευόνταν στη φτώχη καμαρούλα τους, ή Λίζα Γκρέυ τραγουδούσε καμιά από τις παλιές έπιτυχίες της, γιά να ξεκουράσει τά παιδιά της από τή δουλειά και να θυμηθί τά εύτυχισμένα νεανικά της χρόνια... "Έπειτα ό πόθος της ήταν να κάνει τά παιδιά της μουσικούς. Έλάτε όμως που ό Σαρλώ, ούτε ήθελε ν' άκούση να γίνεται λόγος ότι θα τόν κάνουν μουσικό. Κι' ένα πρωί, άπεφάσισε να πάη να έργασθί σ' ένα ύαλουργείο. "Όταν παρουσιάσθηκε όμως εκεί, ό διευθυντής του ύαλουργείου του ειπε:

—Μά παιδί μου, σ' είσαι πολύ μικρός γι' αυτή τή δουλειά. Ώς τόσο δοκίμασε τήν άν τά καταφέρης δέν έχω καμιά άντίρρηση να σε πάρω.

Ό Τσαρλί άρχισε τήν τόσο δύσκολη και τόσο κοπιαστική δουλειά—έπρεπε να βρίσκεται διαρκώς, όλες τις ώρες, μέσα σ' ένα φλογερό καμίνι! Μά τήν πλήρωσε άκριβά, γιατί κόντευε να πεθάνη. "Έπρεσε βαρεία άρρωστος.

"Όταν έγινε καλά ή μητέρα του του ειπε:

—Είνε καιρός, παιδί μου, ν' άκούσθης μιά φορά και τή μητέρα σου, που θέλει τό καλό σου. "Ό πατέρας σου, ό παππούς σου κι' ό προπάππος σου ήταν όλοι θεατρίνοι. Οι Τσαρλιν, σέ όλόκληρες γενεές, ήταν θεατρίνοι. Πρέπει λοιπόν και συ να γίνης θεατρίνος. Ή άλήθεια είναι πως τό επάγγελμα αυτό δέν είναι και περίφημο! Ίσως να πεινάσης, ίσως να δυστυχίσης, μά πρέπει να κάνης ύπομονη, παιδί μου! "Έτσι σου ήταν γραφτό! Νά γίνης και συ ήθοποιός, όπως όλοι οι πρόγονοί σου!...

Και ό Τσαρλί, γιά να μη χαλάση τό χατήρι της

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

μητέρας του, έγινε ήθοποιός. Στην άρχή έπαιζε σέ μιούζικ-χάλ. "Έπειτα άρχισε να παίξει σέ μικρές μονόπρακτες ταινίες. "Ό άδελφός του ό Σίδνευ τόν μνημόνευε, χωρίς όμως να έχη τίς δικές του έπιτυχίες. Τά χρόνια περνούσαν. "Ό Τσαρλί γίνεται διάσημος! "Ό Τσαρλί έκανε δική του κινηματογραφική ταινία. "Ό Τσαρλί έγινε βαθύπλουτος!

Η μητέρα του παρακολουθούσε τήν πρόοδο του γιουό της μέ κατάπληξι, σά να μη πίστευε στά μάτια της! Και τί θλιβερή που είναι ή ζωή του άνθρώπου—τή σκότωση ή μεγάλη εύτυχία!... "Όταν μιά μέρα ήθελε πιάς ό γιός της δεκαπλάσιασε μέ τό κρυσθίσαν τήν περιουσία του, όταν διάβασε άρθρα μεγάλων συγγραφέων, που έλεγαν ότι ό Τσαρλί Τσαρλιν ήταν ό μεγαλύτερος ήθοποιός του κινηματογράφου, άρχισε να κλαίη από τήν χαρά της, να κλαίη και να γελάη καζού, ώσπου ξεφύηρη!...

Ο ΦΑΚΟΣ